

Супрунова І.В.,
доктор наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри національної безпеки,
публічного управління та адміністрування
Державний університет «Житомирська політехніка»
Северенчук І.І.,
Державний університет «Житомирська політехніка»
м. Житомир

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІТИКИ ДЕТІНІЗАЦІЇ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Ефективність та дієвість проведення державної політики детінізації національної економіки ґрунтується на правовому забезпеченні. Пріоритетним завданням для України в контексті європейської інтеграції і прагнення забезпечити стабільний поступальний розвиток національної економіки є гармонізація та приведення у відповідність до міжнародних стандартів та нормативів вітчизняної нормативно-правової бази щодо детінізації економіки та усунення наявних у ній протирічч.

Нормативно-правове забезпечення державного управління у сфері детінізації економіки виступає підсистемою системи нормативно-правового забезпечення національної безпеки України.

Правове регулювання державного управління у сфері детінізації економіки здійснюється у відповідності із законодавчими і підзаконними нормативними актами. Нормативно-правова база державного управління у сфері детінізації економіки побудована за ієрархічним принципом, який визначає її вертикальну побудову і відповідну субординацію. Систему нормативного регулювання державного управління у сфері детінізації економіки в Україні можна представити у вигляді табл. 1

Таблиця 1

Діюча система нормативно-правового забезпечення реалізації державної політики в сфері детінізації національної економіки

Рівень 1	КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ	Є основним законом держави, що гарантує безпеку громадянам, а, відповідно, усі нормативно-правові акти, що регулюють детінізацію національної економіки, не повинні обмежувати, гарантовані права громадянам. Крім того, кожен громадянин має відповідні обов'язки, які обмежують його діяльність та встановлюють відповідальність за тіншову діяльність
Рівень 2	КОДЕКСИ УКРАЇНИ	<i>Кримінальний кодекс України</i> – встановлює кримінальну відповідальність за порушення національного законодавства в сфері детінізації економіки
		<i>Податковий кодекс України</i> – визначає систему правового регулювання системи оподаткування та напрями і відповідальність за тінізацію доходів суб'єктів господарювання та громадян
		<i>Господарський кодекс України</i> – встановлює межі господарської діяльності в Україні, а, відповідно, законні та незаконні джерела отримання доходів
		<i>Кодекс України про адміністративні правопорушення</i> – визначає адміністративну відповідальність за тінізацію доходів
Рівень 3	ЗАКОНИ УКРАЇНИ	<p><i>Ті, що регулюють господарську діяльність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ЗУ «Про банки та банківську діяльність»; - ЗУ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо трансфертного ціноутворення» <p><i>Ті, що регулюють запобігання та протидію тінізації економіки:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ЗУ «Про засади запобігання і протидії корупції»; - ЗУ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» - ЗУ «Про запобігання корупції»; - ЗУ Закон України «Про Національне Антикорупційне бюро України» <p><i>Ті, що регулюють забезпечення державної безпеки:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ЗУ «Про національну безпеку України»; - ЗУ «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України»; - ЗУ «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики»
Рівень 4	Підзаконні правові акти	Розпорядження КМУ «Про віднесення держав до переліку офшорних зон», Указ Президента України «Про першочергові заходи щодо детінізації економіки та протидії корупції», Методичні рекомендації розрахунку рівня тіншової економіки, Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, Методичні рекомендації щодо комплексної оцінки обсягів непродуктивного відпливу (вивезення) фінансових ресурсів за межі України, Стратегія економічної безпеки України на період до 2025 року, Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року, Стратегія національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни», Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні

Зазначена система включає низку прийнятих нормативно-правових актів, орієнтованих на забезпечення протидії тінізації економіки.

Зважаючи на значну розгалуженість нормативно-правових актів, які стосуються детінізації економічних відносин та державної політики в даному напрямі, варто відмітити невідповідність їх вимогам міжнародної спільноти. А враховуючи євроінтеграційний та євроатлантичний вектор економічного

розвитку України, необхідним є приведення вітчизняного законодавства до міжнародних стандартів (Резолюція № 1847 Парламентської асамблеї Ради Європи «Тіньова економіка: загрози демократії, розвитку та верховенству права», Рекомендації № R204 Міжнародної організації праці щодо переходу від тіньової до формальної економіки, Директиви 2005/60/ЄС, 2024/1640 Європейського парламенту та Ради «Про запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання коштів та фінансування тероризму та ін., Регламент (ЄС) 2024/1620 Європейського парламенту та Ради «Про створення Органу з питань протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму»).

Список використаних джерел:

1. <http://www.rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України.